

BETONIA: DOM DLA KAŻDEGO

Píše se rok 1975. Doktorand Stanisław získal družstevní byt v deseti-podlažním panelovém domě na předměstí Krakova. Ještě než dcerka, která se v něm narodí, půjde do školy, radost z bytu vyprchá. Stanisław a především jeho žena by sídliště rádi opustili, ale cesta odtud neexistuje. Na pozadí historie konkrétních rodin se odvíjí poutavé příběhy sídlišť v desítkách měst Evropy a jednom městě americkém. Publikace s poznámkovým aparátem, bohatým jmenovým rejstříkem a úctyhodnou bib-

liografií není klasikou odbornou publikací. Její autorka Beata Chomątowska dává nahlédnout do každodennosti sídlišť opředených zajímavými a silnými příběhy formou esejů. Ty pokrývají historii prefabrikace bytových domů od konce 30. let ve Francii přes vývoj typových soustav v NDR, boj o autorskou tvorbu v Polsku, sociální výstavbu v NSR, Velké Británii a Spojených státech až do současnosti, resp. porevolučního opouštění sídlišť kvůli vytouženému vlastnímu bydlení... v satelitu. Dvaceti šesti kapitolami se prolínají rozhovory s převážně polskými projektanty sídlišť či úryvky sídlištní poezie i prózy polských, britských i německých autorů, popř. odkazy na ně. V příběhu západoberlínského sídliště Gropiusstadt, které těží ze slavného jména, ale s Woldem Gropiem nemá mnoho společného, je tak jako známější než samotný Gropius představena Christine F., protagonistka a autorka knihy *My, děti ze stanice Zoo*. *Betonia* je určena širokému spektru čtenářů, ukazuje jak autentické zkušenosti ze země s vývojem podobným českému, tak cen-

ný vhled do západoevropského či amerického přístupu. Na rozdíl od tuzemských publikací, dosud převážně odborných a věnujících se výhradně českému prostoru, má *Betonia* daleko širší záběr a přináší množství zahraničních reálií. Pro badatele je přínosem zpracování velkého objemu polské literatury, publicistiky i orální historie k tématu zprůměrněného stavebnictví. Pro odbornou veřejnost může být zajímavý třeba detailní vhled do historie Pruitt-Igoe, americké verze „zářícího města“, jehož kompletní demolice roku 1972 byla vnímána jako konec modernismu. Sedmdesát osm barevných a čtyři černobílé fotografie Krzysztofa Skłodowského ukazují vymyté barvy zateplených fasád v kontrastu s překvapivou tvarovou pestrostí původních řešení německých a britských paneláků s příznačnými keramickými obklady nebo několika autorských polských věžových bytových domů z režného betonu.

Ing. arch. Hana Řepková

Beata Chomątowska absolvovala Ekonomickou univerzitu v Krakově se specializací na evropská studia a Hogeschool Brabant v nizozemské Bredě. Je polská novinářka, spisovatelka, společenská aktivistka a předsedkyně kulturního spolku *Stacja Muranów*. Je autorkou knih *Stacja Muranów*, *Lachert i Szanajca*: *Architekti awantgardy a dalších*.

autorka: Beata Chomątowska
jazyk: polština
fotografie: Krzysztof Skłodowski
nakladatelství: Wydawnictwo czarne sp. z o.o. (czarne.com.pl)
vydání první: 2018, vydání druhé: 17. 2. 2021
počet stránek: 560
formát: 155 × 237 mm, pevná vazba
ISBN: 978-83-8049-675-0